

om, at de paagældende Lodsejere faa nogen delegeret ind i Kommissionen. Efter Loven af 1861 faa de det derimod. Desuden have vi her i Rigsdagen faaet vedtaget en Ekspropriationslov, jeg var selv med til sammen med afdøde Berg at bringe den frem i Finansudvalget, angaaende bestaaende Jernbaneanlægs Udvidelse, som ikke faldt ind under de tidligere Love. I denne Lov bestemmes det, at naar de paagældende Lodsejere ere over 5 i Tal, kunne de faa delegerede i den nedsatte Kommission. Da vi i sin Tid havde de glade Dage her i Folketinget, da Moderationen og Højre kærligt omfavnede hinanden, og vi fik Lovene om de 27—28—29 Baner, var Højre og Moderationen — de ville gerne kalde sig Agrarer, det var jo Bønderne, de vilde fiske i — ved denne Generallov enige om, at Ekspropriationsreglerne for disse Baneanlæg, der vedrørte Tusinder og atter Tusinder af vore Medborgere, skulde være efter Forordningen af 1845. Jeg protesterede den Gang og stillede Ændringsforslag, og netop derfor føler jeg mig berettiget til at drage denne Sag i Minde. Jeg mente, at Bestemmelserne i Forordningen af 1845 vare uretfærdige, idet de paagældende Lodsejere ikke fik delegerede. De uinteresserede Parter havde jo dog Flertal i Kommissionerne, idet Regeringen udnævnte Formanden, og Amtsraadet udnævnte 2 Medlemmer, det var altsaa 3 mod de 2 delegerede fra Lodsejerne. Men Moderationen og Højre vare nu saa evig glade, og uaftet flere sagde, at det var meget uheldigt, saaledes som det ogsaa her har vist sig, slog man det stillede Ændringsforslag ihjel og netop Ekspropriationsreglerne efter Forordningen af 1845. Jeg synes, at Befolkningen har godt af at faa at vide, hvorledes vi ere komne ind i den Kalamitet, den Gang Højre og Moderationen fandt hinanden. Forordningen af 1845 § 5 fastsætter, at der skal nedsættes en Kommission paa 5 Medlemmer, af hvilke Lodsejerne ikke vælge nogen. En saadan Kommission er ogsaa nedsat for Hammelbanens Vedkommende, det er altsaa gaaet fuldkommen lovlig til, men rigtignok paa en saadan Maade, at baade de 7 Grundejere i Aarhus og de 4 Grundejere i Viby i højeste Grad have Grund til at beklage sig. Jeg venter mig ogsaa her Støtte af den højtærede Minister, han er jo gammelt Amtsraadsmedlem i dette Amt, han er mere end jeg kendt med de stedlige Forhold i den paagældende Egn, og han er altsaa i Stand til at bedømme, om der ikke er noget i det anførte. Jeg skal i

Henhold til Andragendet Nr. 104 nævne et Par Eksempler. Den ene af dem, der klager, er Gaardejer S. P. Loft. Gaardejer S. P. Loft købte 1873 en Gaard i Viby til en Pris af 1,200 Kr. pr. Td. Land. Denne Ejendom er siden meget betydelig forbedret og stegen meget i Pris. En Parcel er 1899 solgt til 4,500 Kr. pr. Td. Land, netop som Kommissionen takserede til Hammelbanen; dette betydtes Takskationskommissionen, men desuagtet takserede den den ved Siden af til en Pris af 1,400 Kr. pr. Td. Land. Uagtet Manden tidligere har faaet 4,500 Kr. pr. Td. Land, gaar Kommissionen dog hen og takserer det, som den tager, til 1,400 Kr. Det næste Eksempel er en Gaardejer Jacob Eskildsen, Viby; han har ligeledes faaet takseret til 1,400 Kr. pr. Td. Land eller 10 Ø. pr. Kv.-Alen, og han sælger selv Byggegrunde til en Pris af 1½ Kr. pr. Kv.-Alen eller 21,000 Kr. pr. Td. Land. Det har han faaet for Jord, der ligger lige ved Siden af. Jernbanekommissionen siger: det Stykke tage vi til Hammelbanen, og det skal kun koste 1,400 Kr. pr. Td. Land. Det er ganske vist meget for en Td. Land, naar vi komme 2—3—4 Mil uden for Byen, det vil jeg indrømme. Men vi, der ere stedkendte, vide, at det, hvorom Talen er, er Jord ved det bekendte Fiskerhus, som ligger uden for Aarhus, der, hvor Banen gaar Syd paa til Skanderborg og Horsens og skiller sig fra Banen, der gaar Vest paa efter Langaa, og hvor man allerede er ved at bygge stærkt. — Det tredje Eksempel, jeg skal nævne, er Gaardejer Morten Nielsen, Viby, hvis Fader den Gang ejede Gaarden; han købte Aaret 1866 en Jordlod, som han betalte med 2,000 Kr. pr. Td. Land. Kommissionen har nu ekspropriet og takseret den samme Jordlod til Hammelbanen for en Pris af 1,400 Kr. pr. Td. Land. Naar vi nu vide, hvorledes Aarhus har udvidet sig, saa at Byen nu gaar tæt ud til den omtalte Jord, og at Manden for Jord, som i 1866 kostede 2,000 Kr., faar Betalingen sat ned til 1,400 Kr., synes mig nok, at dette kan give Grund til Klage. Endnu skal jeg kun nævne et Eksempel, nemlig Gaardejer K. P. Mikkelsen, Viby, hvis Mark er skrækkelig gennemskaaret, saa at Ejendommen er i højeste Grad ødelagt, ligesom ogsaa Adgangsforholdene ere blevne daarligere. Skønt hans Jordlod er bleven saaledes maltrakteret, blev den naturligvis vurderet til den samme Pris som de andres. Jeg kunde fortsætte længere med Oplysninger baade fra de her omtalte og fra de syv andre